

JUSTITICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

Un fet d'alta significació: la màxima votació de Catalunya l'ha obtingut un home de la U. S. C.

ORGAN DE LA UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

A l'endemà del triomf

Les eleccions del diumenge passat tenen l'enorme valor d'ésser les primeres que s'han celebrat a Catalunya sota el signe de la lluita de classes. Fins ara totes les eleccions havien girat a l'entorn de dilemes de naturalesa teòrica: Monarquia o República, Catalunya o Espanya. Mes resoltes aquestes entorpidores qüestions prèvies, era fatal que les passades eleccions es plantegessin damunt un terreny ja netament social, a l'entorn d'un autèntic problema de dretes i esquerres, on aquelles representen les forces caduques del capitalisme i aquestes l'esperit socialitzant que, venturosament per a ella, va guanyant cada dia la nostra terra. Per això el poble ha donat el triomf a la nostra coalició i la burgesia ha apoïat la Lliga, rebutjant plenament, un i altra, aquelles forces polítiques que representaven una reminiscència dels problemes resolts o una anticipació infantilment inoportuna.

El programa de l'Esquerra Republicana representa avui dia l'única política d'ordre general que és possible aplicar a Catalunya, en raó de les seves condicions interiors i de la concordància que és necessari establir entre la política catalana i la de la resta d'Espanya. Representa— a més— un pas seriós vers el socialisme, i és per això que nosaltres, responsables de l'esdevenidor, ens hem cregut en el deure d'aportar la nostra col·laboració a aquesta gran força amiga per tal d'ajudar-la a portar la seva missió i per tal de controlar l'establiment de les bases que han de permetre al nostre poble una marxa lliure i progressiva vers el socialisme.

Car— ara més que mai— no hem d'oblidar la gran veritat que diu que el socialisme no es fa des del poder. Des del poder es pot ajudar i facilitar el socialisme, però el seu veritable impuls ha de sortir del poble i ha de trobar en ell el màxim realitzador. A tots aquells que ens han portat a la victòria, a tots aquells que han vist en la nostra elevació una elevació d'ells mateixos i que esperen i lluiten per una societat millor, els hem de dir que llur deure no acaba amb l'emissió del sufragi, sinó que llur deure comença tot just ara, a l'endemà del triomf. És el deure de treballar quotidianament per l'estructuració del poble en organitzacions que posin en valor tota la seva força econòmica i que l'ensenyin a conèixer-se a si mateix i l'ensinstrin en l'art de l'administració i del govern, tant dels homes com de les coses. És el deure de reorganitzar els sindicats professionals; és el deure d'organitzar-se cooperativament en tots els aspectes de la nostra activitat econòmica: consum, producció, estalvi. És el deure, en fi, de portar endavant, amb procediments realistes i eficaços, aquesta gran lluita que ha començat a Catalunya el diumenge passat i que sols acabarà amb la redempció total del nostre poble.

El cinisme de "La Veu"

Quan dimarts al matí ens caigué sota els ulls l'editorial de *La Veu*, no poguérem reprimir un bot d'indignació. Estupefactes llegíem: "...en termes generals la gran massa del cos electoral respectà la lliure emissió del vot." "El seny i l'educació política del nostre poble no necessita altre estimul ni altra garantia que l'ésser protegits en la funció de ciutadania."

Quina barra! Les nostres orelles encara oïen l'interminable rosari de planyis i lamentacions que en totes les poblacions de les costes de Llevant ens adreçaven els nostres companys socialistes i esquerrans davant els repugnants mitjans utilitzats per la Lliga per aconseguir un triomf que la lliure voluntat del poble li negava. A Arenys de Munt fou un regidor regionalista qui, aprofitant que un pobre cec es trobava sol a casa, l'anà a cercar i conduint-lo fins al col·legi electoral l'obligà a votar per la Lliga. A Arenys de Mar, el fabricant Mollfuleda amenaçà diversos obrers amb el comiat fulminant si no votaven la candidatura regionalista. De la matei-

xa manera obraren la majoria de propietaris respecte llurs masovers i parcera. Aquesta maniobra sols els recíex parcialment, puix molts obrers i pagesos acudiren a la Secció local de l'Esquerra per tal que els confeccionessin candidatures a mà a fi de poder votar la coalició d'esquerres sense arriscar la fúria de llurs opressors. A Pineda els cacics locals, coaligats tots contra el nostre amic Serra i Moret, anaren a cercar a casa seva un pobre vellet, analfabet i mig tullit, per obligar-lo a anar a votar contra la seva voluntat. Sort tingué que els sorprengué la seva filla gran, qui, presa de santa indignació, els foragità de casa.

Exemples com aquests es donaren per tot Catalunya. No hem de parlar de la compra de vots i dels preus que obtingueren: des d'un mal vermut amb olives fins a vuit i deu duros. A Sant Pol, a un home que devia sis mesos de lloguer, els hi pagaren a canvi del seu vot. I així per l'estil.

I que vingui ara *La Veu* a parlar-nos de llibertat de sufragi!

Els diputats de la U. S. C.

VOTACIONS OBTINGUDES

(Dades provisionals)

Barcelona Circumscripció	Manuel Serra i Moret	78.814
	Joan Comorera	77.615
Barcelona Ciutat	Estanislau Ruiz	57.788
	Joan Fronjosà	57.746
Tarragona	Carles Gerhard	22.776

Comentaris electorals

«Hermanos o extranjeros?»

El tumulte dels esdeveniments polítics d'aquestes dues setmanes últimes ha fet que ajornéssim el nostre comentari a l'editorial: «Partidos netamente catalanes?», aparegut al nostre estimat col·lega *El Socialista*, de Madrid, el dia 3 d'aquest mes. En el dit article, que tant fou comentat pels socialistes catalans de tots els camps, i no pas en sentit favorable, se'ns deia que nosaltres no érem marxistes i es recordava que el partit socialista "hermano" no som nosaltres, sinó el partit espanyol.

Demés, s'invocaven (sense citar-los) uns textos de Marx en els quals—segons la paraula de l'articulista—es demostra com dos i dos fan quatre que nosaltres som uns reaccionaris de la pitjor mena. No ens dol pas no haver recollit oportunament la lamentable relliscada de l'òrgan del socialisme castellà, tan admirable en tants dels seus aspectes. D'una banda, en un interviu amb el corresponsal d'*El Sol*, a Barcelona, un dels companys de la U. S. C. va posar al cap de pocs dies els punts sobre les is: "A nosaltres ens plauria molt—deia el nostre company—conèixer aquests misteriosos textos marxistes on l'autor poua la seva documentació doctrinal per a postular l'anacronisme de les reivindicacions catalanes, i molt ens temem que no surtin mai de la imaginació de l'articulista."

I, en efecte, fins ara no han sortit. Val més així. Seria insensat tot allò que ara es fes per a trencar la bona harmonia que avui hi ha a Catalunya entre els

socialistes de la U. S. C. i els del P. S. O.

Per altra part, amb el resultat de les eleccions del diumenge passat els nostres amics de Madrid haurien de començar a veure-hi clar. ¿Es que no haurà de servir de res l'experiència de trenta anys i el fracàs de trenta anys?

Encara els nostres companys del P. S. O.

La rèplica contundent del nostre company de la U. S. C. damunt les pàgines d'*El Sol* no fou recollida per *El Socialista*. Però el dia 17, en nou editorial es parla de nosaltres, qualificant-nos de "socialistas catalanistas". Se'ns penja un sambenet a l'esquena, però ja se'ns reconeix l'adjectivació de socialistes. Arri, poc o molt!

Dos dies abans, en l'edició del dia 15, el mateix estimat i admirat col·lega, comentant el malaventurat discurs del senyor Azaña a Valladolid i el seu elogi del popular i acreditat tòpic del *genio político de Castilla*, dos "gañanes" de la "paramera" tenia aquestes paraules: "¡Ah, si pudiésemos extenderlo a Cataluña! La República se manifestaría indestructible." No creiem que mai de la vida ningú de nosaltres hagi estat capaç, referint-se a Catalunya, de caure en un cofoisme tan carrincló. Això és, exactament, allò que pensen el senyor Royo Villanova i el general Fanjul ("bizarro", és clar!). Sempre hem dit nosaltres que el nacionalisme és avui el més temible dels perills.

En el mateix editorial del dia 17 s'hi feia aquesta afirmació, molt assenyada: "Cataluña necesita oír con frecuen-

Ha triomfat el moviment nacional, reivindicador, que encarna la figura prestigiosa de l'honorable President de Catalunya. Això té més valor que el simple fet anecdòtic de la victòria electoral d'un partit. La Història consignarà que el poble català, en el moment solemne de prendre consciència de la seva personalitat, va seguir i estimar l'home que l'havia interpretat, cregut i estimat sempre. Catalunya potser avui no pot comprendre, encara, el valor que representa l'haver posseït don Francesc Macià en aquesta hora.

Tot el demés, doncs, és circumstancial i sols en restarà allò que en sigui digne.

Al Parlament català, no en dubtem gens, les lluites més fortes seran entre l'acció i la reacció; és a dir, entre l'esperit que representa la Unió Socialista i la Lliga Regionalista. L'Esquerra Republicana prendrà cada vegada més—les circumstàncies la hi obligaran—el to d'un partit de govern, i llavors serà quan el proletariat veurà amb tota claredat la necessitat d'un partit socialista. Aquest fenomen natural i lògic trigarà més o menys—això és secundari—, però s'ha de produir. Tant quant més trigui, tant més durarà aquest aspecte caòtic i inarticulat que tenen els nostres conflictes i problemes de caràcter social i que la intervenció violenta del Poder públic, sense el fre d'un partit socialista, encara agreuja.

Per això, en principi, som enemics de la col·laboració en el Govern. Aquesta posició nostra la tenim ben meditada i sols transigirem si el partit acorda el contrari. Ja sé que aquesta intervenció es podria condicionar amb el conveni previ d'interpretar amb criteri amplemment socialista unes quantes lleis socials, com per exemple el Retir Obrer o un bon règim de beques per tal de cursar estudis superiors els fills de famílies treballadores. Però tot i amb això, hi ha raons d'altre ordre, de les quals parlarem en el pròxim Congrés, que tot i reconeixent el valor que tindrien les disposicions que hem indicat, neutralitzarien llurs efectes.

Tinguem en compte que si bé és veritat que Catalunya té un bon llevat per a fer un partit socialista poderós, en canvi li manca encara, per un munt de circumstàncies que no és ara del cas consignar, aquella tradició i aquella disciplina que els partits socialistes europeus tenen i que els fa aptes per a la intervenció en governs formats amb partits d'esquerra, burgesos, sense que en sofreixin els seus efectes.

Per altra part, la composició del Parlament de Catalunya exigirà fixar, en forma inequívoca la nostra posició. Veure-ho d'altra manera crec que seria un greu error.

I res més, per ara, que treballar fort amb la màxima honradesa i no defraudar el poble.

Joan Fronjosà

cia la palabra socialista." Certament, certament. Però el col·lega es referia tan sols a la propaganda que durant la darrera campanya han vingut a fer distingits camarades del partit castellà. I aquí sí que *El Socialista* s'erra de mig a mig. Catalunya,

(Segueix a la pàg. 4)

SOCIALISME I BOLXEVISME

7. L'home més poderós del món

La tàctica bolxevista s'entronca—ja ho he fet remarcar—amb la que vers l'any 70 propugnava el novo-jacobi Tkatchov i amb la defensada pels blanquistes més calets. És a dir, prendre el poder—sigui com sigui—i després ja veurem el que passa. Ara, el que acostuma a passar és que, després de la presa del poder, pel sobtat desvetllament d'un imprevist sentit de responsabilitat, els revolucionaris més fanàtics de les doctrines acostumen a ésser els que més les contradueixen amb llurs actituds. S'ha recordat moltes voltes el contrast que ofereix l'actuació dels homes de la *Commune* abans i després del cop de força: Quan els revolucionaris ocupen el poder, els blanquistes actuen com a proudhonians i són els proudhonians els que obren com a blanquistes. I no ho fan pas a consciència, és clar. Senten la por d'equivocar-se i per tal de no caure en precipitacions en l'aplicació de les pròpies doctrines, se'n van, sense adonar-se'n, a aplicar aquelles que hores abans tenien més lluny del magí. Per això mateix els bolxevistes segueixen de primer el consell de Tkatchov: "La revolució no es prepara, es fa", i un cop feta fan tot el contrari del que aconsellava l'esperit llibertari de Tkatchov. Els bolxevistes imiten aleshores, cegament, l'obra dels Estats burgesos més reaccionaris i s'encaterinen davant les més monstruoses creacions del capitalisme, com veurem en un altre article. S'anava a donar als homes una major llibertat (puix el socialisme és això i no pot ésser altra cosa) i es crea i s'enforteix de dia en dia la més monstruosa màquina d'opressió que mai hagin concebut els homes: l'Estat Soviètic.

Va passar aleshores allò que temia Bakunin en abominar de les dictadures revolucionàries: "Tot poder, per revolucionari que sigui, acabarà per traïr el poble i es voldrà eternitzar." És el cas de Rússia. Com és el cas d'Itàlia i com fou el cas d'Espanya amb Primo de Rivera: va prendre el poder amb la promesa d'estar-s'hi tres mesos i si ens descuidem encara hi fóra. I en un cert aspecte aquest conegut fenomen pot també constatar-se en la nostra mateixa revolució del 14 d'abril. Penseu que no feriré la susceptibilitat de ningú si dic que alguns dels homes d'aquells dies, fet ja llur paper (llur brillant paper i tot, si voleu), haurien ara de

"Hem de vèncer encara la misèria, la rutina i l'obscurantisme, però ja som al camí que ens menarà a la victòria definitiva."

N. BUKHARIN

cedir el lloc a altres homes de major capacitat i més alta solvència moral. Però no ha passat així. Mai no ha passat així. Aquells que per l'atzar d'una conjuntura revolucionària i potser per llur vàlua en el moment del xoc es troben, de cop i volta, duts a altes posicions directives, embriagats per aquesta vinassa tèrbola i espessa de la popularitat, es creuen tot seguit homes providencials. Com més infeliços són, més els roda el cap i més costa amunt els veure deixar els llocs on ja no poden fer cap servei, fora d'obstaculitzar les necessàries tasques constructives. Aquests homes—i consti que no vull assenyalar ningú—són d'aquells que no es retiren mai fins que el poble no se'ls treu del davant d'una revolada.

Mireu el que va passar a Rússia: Es comença per establir la dictadura conjunta d'obres i camperols. S'acorda, seguidament, que els pagesos "no estan prou preparats" i es limita la dictadura a l'estament obrer. (Mai no hem dit—escrivia Bukharin, subratllant-ho, l'any 1925—que els obrers i els camperols "formin una sola i mateixa classe".) Concentrada així la dictadura a un sol estament, es passa, com aquell que res, a la dictadura d'un partit. (Si la fracció més conscient del proletariat s'uneix dins el partit, és evident que és a ella que li pertoca el "paper director"; Bukharin ho subratlla així mateix.) I de la dictadura del partit, pels graons insensibles de la "proscripció de les fraccions", de la "línia general" i de la "disciplina de ferro", es cau fatalment, sense remei, en la dictadura d'un home. La Rosa Luxemburg ho va preveure tot seguit, a l'hora que combatien el seu racional punt de vista els homes que després han estat—expulsats, exiliats o afusellats—les víctimes del sistema que ells mateixos varen crear. Bukharin, el seu millor panegirista, fou expulsat ja l'any 1928.

I és que, si us hi fixeu una mica, veureu que la paraula dictadura només té un sentit clar quan darrera d'ella hi ha un dictador declarat. No crec que els homes hagin inventat mai una combinació ternària de paraules més absurda i més idiota que l'expressió: *dictadura de masses*.

Es cert que les masses anònimes, desfermades i fanatitzades, arriben a voltes a exercir una mena de dictadura "difusa i demagògica" que acaba per aclaparar l'esperit de les seleccions humanes. Però això passa solament quan les masses estan contra la classe governant: Són les turbes de Jerusalem que imposen la mort del Just a l'ànim de Pilat. És el fanatisme anònim de les masses del segle XVI que expulsa els jueus d'Espanya i que porta després milers d'"heretges" a la foguera. No hi ha

res més fals que la idea, tan generalitzada, que la Santa Inquisició fou creada per a oprimir les masses. No. La Inquisició, pel contrari, fou creada per a afalagar el sectarisme de les multituds ignorants i les baixes passions dels fanàtics mantinguts en l'abjecció. No fou creada contra el Poble, sinó pel Poble i contra la Intelligència. De la mateixa manera, quan els Tsars perseguen els jueus o dictaven contra ells monstruoses lleis d'excepció, ho feien per a congraciarse les masses, per a captar llur simpatia, per a donar "carn a la fera". Darrera de cada pogrom a Ucraïna o a Polònia hi trobaríem segurament l'agent provocador que tractava de desviar el ressentiment i les iredes del poble cap a les més innocents de les víctimes. És ben possible també que moltes de les monstruositats i vandalismes comesos a Rússia després de l'Octubre Roig, ajudats o tolerats pels capdavanters de la revolució, puguin explicar-se per la manca de blat en què es trobava aleshores el Govern Soviètic. Puix ja és sabut: "quan el pare no te pa..."

Es ben possible, així mateix, que la forrolla feta per l'expressió abraçadabrànica: *dictadura de masses*—cosa que evidentment no hi ha Déu que entengui ni sàpiga explicar—es degui especialment a la seva mateixa hermeticitat absurdat. La generalitat dels homes allò que més admiren és precisament allò que no poden entendre. La part principal de l'èxit i el prestigi que va assolir *Xenius* entre nosaltres era deguda al fet que la majoria dels seus lectors no entenien un borrall d'allò que el nostre home s'empatollava. Obeeixen a aquest mateix abassegador esperit místic de la obra humanitat, amarada encara de *totemisme* i assedegada d'irracional, les dites que "ningú no és profeta a la seva terra" i que "no hi ha cap gran home pel seu ajuda de cambra". La permanència d'exèrcits d'endevinaires i curanderos en les capitals que es diuen més cultes té idèntica explicació. Jo he conegut molts homes que es diuen ateu, que cada mes es van a fer "tirar les cartes" i que es deixarien matar abans d'encendre la cigarreta amb el llumi que ja hagi servit per a dos companys. Algun d'ells quan posava a la rifa no estava tranquil fins que podia fregar la "participació" per l'espantall d'un gerperut.

Això sí, encara que aquests homes siguin incapaços d'explicar-vos res del que diuen que pensen i de seguir lògicament la més lleu controvèrsia (*es tapen les orelles!*) en llur sentiment (la raó no juga aquí cap mena de paper) tot se'ls mostra d'una claredat extraordinària. Per això és tan massís i tan compacte llur convenciment. No cal oblidar que no és fins que l'home

passa de l'"estat de naturalesa" a l'"estat de cultura" (que no té res a veure amb el "saber coses") que el poder dels amulets i la força de sortilegi que tanquen certes invocacions—com són ara: ¡Jesús!; ¡Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no em deixeu! ¡Lagarto, lagarto!, etc.—, certs gestos—senyal de la creu, genuflexió, percussió pectoral, etc.—o certes substàncies—aigua beneïta, ametista, ungüent de llangardaix, etc.—comença a devenir quelcom de misteriós. Per al pobre d'esperit que està acostumat a l'ús extern de tan còmodes i acreditats fetills llur eficàcia no admet discussió. Per al *totemista*—i el món encara n'és ple—no hi ha res tan clar com el *totem*.

No és estrany així que després d'haver fet a Rússia una revolució per a alliberar el po-

ble, a través de la Dictadura del Proletariat, s'hagi anat a parar a la més concentrada personalització de poder que mai hagi conegut la història, a la més omnimoda de les dictadures personals (úniques realment possibles): la que avui exerceix a la U. R. S. S., el camarada Josep Djugachvili, conegut ahir pel nom de Koba i avui pel de Stalin.

"Pel seu títol—com remarca el president de PanEuropa—és el secretari general del partit. Pel seu rang, però, és el Papa de l'església comunista, és el Kaiser de Rússia i és el Director-gerent del Trust dels Soviets. A través d'aquest triple regiment sobre cors, braços i butxaques de milions d'homes, és més poderós que el Papa; més poderós que Hoover; més poderós que Morgan. És l'home més poderós del món."

Per això l'amic Maurin i jo estem contra d'ell.

RAFAEL CAMPALANS

Un cisma entre catòlics

Com si es tractés d'un fenomen planetari d'aquells que passen cada cent anys—ja que, val a dir-ho, els catòlics són molt cautes i no acostumen ensenyar la ceba davant l'opinió pública—, aquestes eleccions han fet que les dretes perdessin els estrepes i es possessin en evidència.

Els tradicionalistes—que amb llurs defectes espirituals són molt més "pursang" que la Lliga—, despitats per la desfeta de llur predomini i bandejats per tots costats pels corrents liberals de la novella República, no han pogut dissimular llur desconsort i en els darrers espertonecs del seu traspass s'han mantingut fidels a les seves conviccions anti-republicanes.

En canvi, la Lliga, més reflexiva i "tolerant" quan s'ha donat compte que la República estava afiançada i que amb la seva oposició i hostilitat no tenien res a fer, ha corregut en cerca d'una seva oposició i hostilitat no tenia argumentació filosòfica que li permetés, sense merma de la seva ortodòxia, ésser fidel a la nova estructuració estatal espanyola.

En un partit de savis com la Lliga, no es podia trigar a descobrir la fórmula adient al cas; heus-la ací: "Nosaltres som el partit de les pessetes, i de la mateixa manera que durant la monarquia mai no havíem dubtat a arrearplegar els duros, amadeus, alfonsins i de la mà al cul per a acumular-los en les nostres caixes, igualment podem seguir dins la República." No cal dir que la fórmula fou convencional i acceptada per unanimitat, ingressant, amb la consciència ben neta i amb sotmissió, als rengles republicans.

I ací es promougué el cisma. Els uns per Déu i les pessetes, els altres per les pessetes i per Déu, comencaren a bescantar-se els uns als altres, acabant amb una lluita aferrissada solament comparable amb les dels comunions amb la F. A. I.; tot això malgrat la intervenció dels seus pastors de categoria, el bisbe de Barcelona i l'arquebisbe de Tarragona, que ni amb els bàculs respectius pogueren evitar la desfeta.

Resultat de tot això és que els infeliços carlins, defensant de bona fe la in-

tegritat de llurs conviccions, han fet el ridícul i a la Lliga, l'obtenció de les minories li ha costat moltes més pessetes.

Ara bé: els que no tenim prejudicis i podem analitzar el fenomen en tota la fredor experimental podem confirmar rotundament l'escassa influència que dament les hipòcrites dretes de la nostra terra exerceixen els interessos de l'esperit. Tots es diuen catòlics; més quan la defensa de llurs creences pot comprometre la més petita part de llurs interessos materials, el seu egoisme s'avantposa i se sobreposa a tot; no hi ha sants ni déus que hi valguin. Per això, quan a la Història hi marca una fita el liberalisme o la democràcia amb l'assoliment d'una reivindicació social, els tenim a tots, o a la immensa majoria, formant el quadro, deixant a part les seves aficions espirituals i defensants amb les dents llurs interessos de classe. Crist, que els coneixia, ja els deia: "És més fàcil que passi un bou pel forat d'una agulla, que no pas un ric per les portes del cel"; pel que es veu, en aquells temps ja patien dels mateixos mals.

Cada dia més els partits polítics no poden evitar l'estructurar-se amb un matís més definit, i podem estar segurs que a no trigar cauran dretes i esquerres sobre l'impuls gegantí dels partits netament de classe, la lluita dels quals ha de portar a la victòria.

ISIDRE PALMADA

El C. E. de l'Aliança Cooperativa Internacional, a Barcelona

En la seva darrera sessió tinguda a Ginebra, el Comitè Executiu de l'Aliança Cooperativa Internacional ha decidit celebrar la seva vinent reunió, que tindrà lloc durant el mes de febrer, a Barcelona.

Amb aquest motiu tindrem el gust de tenir entre nosaltres per uns dies els companys socialistes, membres de dit Comitè, Vaino Tanner, president de l'A. C. I. i ex-president del Consell de Ministres de Finlàndia; Frau Emmy Freundlich, diputat al Parlament austríac; Emil Lustig, director de la Cooperativa Majorista Txeca; Victor Serwy, pare del nostre col·laborador i amic Willy Serwy i director de l'"Office Coopératif Belge", i Ernest Poisson, secretari general de la Federació Francesa de Cooperatives de Consum.

Un llibre d'en Campalans a punt de sortir

Hacia la España de todos

amb un prefaci de Gabriel Alomar

(Paraules castellanes d'un diputat català)

Per l'autonomia de Catalunya i per la Nova Espanya

La subscripció electoral

Es prega a totes les Seccions que no hagin tramès encara les llistes de la subscripció electoral, que ho facin immediatament.

La setmana vinent començarem a publicar les llistes que tenim al nostre poder.

1632-1932. Comemorant un centenari

BARUCH SPINOZA

En la bella i pigroresca ciutat d'Amsterdam, naixia el 24 de novembre de 1632 un infant que el destí agitant sotjava. Fill de jueus portuguesos—d'aquells jueus que la bàrbara inquisició espanyola foragità de llur pàtria—venia al món amb dues herències fortament arrapades en el seu ésser. Una d'elles havia d'ésser vençuda pel seu esperit d'útil, fort i honest; l'altra havia d'aterrar-lo físicament, jove encara. Heus-les ací: la devoció fervorosa envers la religió hebrea i una dèbil natura física. Aquest infant escollit pels déus es deia Baruch Spinoza.

Els seus pares, família de proscrits, d'exiliats, de màrtirs d'una religió amada, volgueren que llur fill creixés a l'ombra de la llei mosaica, regat el seu cervell pels estudis navis dels sagrats textos talmúdics. Spinoza es féu gran mamant amb profit en les mamelles inexhauribles dels llibres d'Israel. Estudiós, místic, ingenu, s'extasiava en profundes meditacions, cercant en la forma dels mots l'esperit diví d'ensenyaments humaníssims. Els seus pares, plens de joia desbordant, decidiren consagrar-lo al culte. Però... el culte no és la religió escrita. L'essència verdadera de la religió dels seus pares dorm en les pàgines polsoses dels llibres sagrats. El ritu, el culte, les jerarquies no tenen en compte aquella essència divina i Baruch es decanta del Déu mixtificat que no l'inspira ni el commou.

L'estudi del llatí, amplificant els horitzons del seu esperit analític, li féu trobar un camí que semblava traçat sobre les taules eternes. Els seus pares deixaren aquest món amb la recança cruel de no haver sabut conservar llur plançó en el camí de Jehovà, i Spinoza es trobà, als vint anys, sol, en plena crisi religiosa, hostilitzat pels rabins i per la societat jueva tota, que no li perdonaven mai la seva crua sinceritat.

Podent ésser un rabi distingit, un home de ciència respectat, un ministre de Déu voltat de totes les consideracions i de tots els afectes, preferí guanyar el pa amb el treball de les seves mans i amb la suor del seu front. I, savi ja, aprèn un ofici. D'aquí endavant serà polidor de cristalls per a instruments d'òptica; viurà tot just del fruit del seu treball i prosseguirà les seves recerques filosòfiques amb completa independència, no devent res a ningú, no havent de pagar favors amb restriccions especulatives. Serà així durant tota la seva vida, fins que aquesta es retiri del seu cos marçit pels excessos de treball i minat implacablement per la malura que havia de dur-lo a la tomba: la tuberculosi.

Déu, però, restarà fins als seus darrers moments l'objectiu vers el qual tendiran tots els seus esforços de concreció científica i filosòfica. Un Déu seu, sense temple, sense litúrgia, sense ritu, recercat curosament fins en els replers més profunds de la Raó, un Déu lògic, que resulti naturalment de l'estudi i l'observació de la Naturalesa, de la matèria, de la substància, la qual no fa més que afirmar-li l'existència de Déu, del sol Déu, del seu Déu: "Déu—altrament dit, la substància consistent en una infinitat d'atributs, cada un dels quals expressa una essència eterna i infinita—existeix necessàriament." Com podem veure, aquest Déu i la matèria (o la substància en la seva infinitat d'atributs)

són inseparables, indivisibles, indescindibles, i tot al llarg de la seva Ètica es recull la impressió d'un Déu cosmogònic, panteista, que ho és tot perquè és el tot. "Tot el que existeix existeix en Déu i no res no pot existir ni ésser concebut sense Déu."

Tanmateix, cap citació no pot donar ni remotament una idea aproximada de l'obra formidable portada a cap pel cervell del savi, de l'obrer filòsof. Deista fervorós, maleït per totes les religions del segle i especialment i rabiosament per la dels seus pares, sabé recloure's modestament en humil cambra, ignorant a gratient el món profà i corsec que l'expulsava d'Amsterdam, la seva ciutat nadiua, pel pecat d'anar a Déu per camins altres que els permesos. Però ell era Spinoza i no volia ésser res més que ell mateix. Per això treballava. El treball li ofería una barrera infranquejable, davant la qual s'estrellaven el subornament i la temptació.

Un dia de novembre entrava en la seva pobra habitació el príncep Lluís II de Condé, enviat del rei de França Lluís XIV—"l'Estat sóc jo"—, per tal d'oferir-li una pensió que li permetés d'escriure belles pàgines que el filòsof

jueu dedicaria humilment al rei catòlic. Spinoza refusà amb polidesa, i l'ambaixador franc, príncep i tot, hagué de sentir-se dominat per l'entesa d'aquell treballador sobri. Parodiand la frase del seu reial sollicitador, podia dir-li Spinoza: "Jo sóc Jo." Més tard, el Gran Elector del Palatinat li feia oferir la càtedra de filosofia d'Heidelberg. Spinoza respongué simplement així: "Que no es volia comprometre, acceptant la càtedra a respectar en les seves lliçons la religió i la Constitució política del país, puix que el seu esperit filosòfic aliat al seu sentit de la llibertat l'havia de conduir sempre fins a les últimes conseqüències en les seves especulacions." Així era al segle XVII!

Aquests gestos, que podrien semblar els d'un home orgullós i amargat, traduïen simplement l'expressió sincera d'un Home lliure. Spinoza tingué forces amics i tots ells devots i afectuosos, enamorats del seu caràcter senzill, afable, admiradors entusiastes de la seva obra renovadora. Un d'ells volgué llegar-li la seva fortuna i Spinoza ho refusà sense vacillar, acceptant només una pensió de 300 florins dels 300 que aquell amic li oferí en morir. Quan el 21 de febrer de 1677 el

gran filòsof, el noble obrer, expirà en el seu llit de tortura, cremat per la tisi, deixà per tota fortuna uns mobles vells, quatre peces de roba i els seus manuscrits. La seva germana, pobra també—i jueva—no s'atrevis a fer-se càrrec de la liquidació per por de perdre-hi florins.

Tal era Spinoza, el gran Spinoza que passa desapercbut en la nostra Barcelona en aquest tercer centenari de la seva naixença. Com la de tots els homes genials, una part de la seva obra resta incorporada al pensament modern i avui encara les seves doctrines tenen fidels seguidors. Albert Einstein, el savi creador del relativisme científic, és un d'aquests. Sense l'honrosa iniciativa del benemèrit Ateneu Polytechnicum commemorant el centenari amb una interessantíssima conferència que donà el culte catedràtic de Filosofia, el nostre company doctor Joaquim Xirau, davant un auditori d'obrers estudiosos, el cap i casal de Catalunya, que segons diuen mira sempre cap a París, hauria oblidat barroerament una data única. Les nostres seleccions intel·lectuals varen formar-se a la classe d'aquell catedràtic que quan parlava de Spinoza ho feia així: "Spinoza, judío holandés, de escaso talento..."—X.

"El otro..."

Les dones carlines admeten i fomenten l'adulteri

Ja sabem que el carlisme servia d'alcaçova vergonyant a tota mena de vicis—conjugals, domèstics, socials—, però mai no huriem gosat a pensar que s'atrevis un dia—i no precisament per excés de pudor—a revelar-ho urbi et orbe.

Però es veu que la passada campanya electoral que tantes sorpreses ens té donades, ens reservava aquesta sorprenent revelació. Vegeu, si no, aquest fragment d'una circular enviada de l'Agrupación Fe-menino Tradicionalista, on les Amazonas de Cristo, veient la candidatura dretíssima a l'aigua, exciten les nostres beates a guanyar per a Crist, ultra el vot de llur confiat marit, el del otro!

"Cada una de nosotras debe imponerse el deber de conquistar, por lo menos, un voto para la candidatura católica, no solamente el de los hombres de nuestra propia familia, sino el de otro hombre..."
¿Què h' diu el Dr. Uralita?

LERROUX HA PARLAT

Les eleccions de diumenge passat han tingut, entre altres, la virtut d'eliminar del camp de la política catalana un dels nostres més acarnissats enemics: el lerrouxisme. Ja no serà contra aquesta força reaccionària de programes alternativament demagògics i conservadors, però sempre confusonarís i vagues, que haurem de lluitar els socialistes catalans.

És la Lliga, que segueix ferma i ben organitzada per a la lluita, el grup polític que se'ns apareix com el nostre enemic més fort.

El resultat de les eleccions ha permès que els partits derrotats, amb un xic de bona voluntat i d'enginy—més bona voluntat que enginy—treguin una sèrie de conseqüències que puguin aconsellar els respectius adeptes. Si haguéssim de creure sinceres les manifestacions dels polítics batuts creuríem que tothom està satisfet del resultat de les eleccions.

Lerroux, que tenia una ocasió magnífica per a impressionar-nos amb un dels seus silencis tàctics, ha cregut que ha-

via de fer declaracions i les ha fet. Que hi farem!

Ha dit que havien perdut perquè havien descurat els pobles, i l'home, després de llançar aquesta afirmació, resta tan fresc! ¿Voldria explicar-nos

Lerroux quina relació té la inapetència que els no catalans residents a la ciutat de Barcelona han manifestat per la candidatura radical amb el fet que la malura lerrouxista no s'hagi estès als pobles?

Lerroux diu que cal esmenar els errors i des d'ara es dedicaran a la conquesta dels pobles catalans.

Pobre Lerroux!

Si en règim centralista, quan les circumstàncies eren propícies a la propagació de les seves fantasies demagògiques no ha pogut, o no ha sabut, ensarronar els pagesos catalans, menys ho farà en aquests moments de redreçament nacional i en els quals els treballadors veuen el camí de llurs llibertats individuals en el programa concret del socialisme.

Lerroux no s'ha sentit aclairat pel resultat de les elec-

cions. N'ha vist ja de tots colors, i passi el que passi ell suporta tots els contratemps amb una tranquil·litat admirable.

Ha dit que calia acceptar lleialment el resultat de les eleccions, perquè els radicals, com a bons demòcrates, acaten la voluntat popular, etc., etc. Ha engegat les frases fetes més atrotinades del vell llenguatge polític i ha acabat fent un embull amb els conceptes de reacció, nacionalisme, democràcia i esquerrisme per a arribar a la conclusió que els partits triomfants són reaccionaris i que només ell, en aquestes eleccions, representava l'esperit esquerrà.

Ja ho sabeu, companys! Lerroux diu que ell és més avançat que nosaltres. Per a Lerroux els socialistes som reaccionaris.

Digueu-me, amb franquesa: ¿a un home així què se li pot contestar?

VICENÇ RIERA

Obrers! Propagueu JUSTÍCIA SOCIAL

Sindicat Mercantil de Barcelona

El pròxim dijous, dia 1 de desembre, a les deu de la nit, tindrà lloc en el Sindicat Mercantil, carrer Portaferrissa, 19, pral., una conferència pública a càrrec del seu president company En Domènec Ramon, sobre el tema: "Per què el Sindicat Mercantil ha estat posat al marge de la C. N. T."

Es prega l'assistència de tots els treballadors, especialment els de la classe mercantil.

Els sindicats britànics

El Butlletí del Ministeri Britànic del Treball del mes d'octubre dona les dades relatives al total d'afiliats als sindicats anglesos a fi de 1931. Sobre un total de 4.610.768 afiliats, 763.101 són dones.

Els totals d'afiliats dels grups de Comerç a l'engròs i al detall, i de Banca i Assegurança, acusen un augment sobre les xifres de l'any anterior. El grup de Comerç acusa un total de 176.119 contra 170.795 en 1930; el de Banca i Assegurança, de 80.920 contra 78.726.

El nombre total de sindicats és de 1.081.

Fulleró de JUSTÍCIA SOCIAL — N.º 7

Bernard Shaw

Assaig sobre la Democràcia

(Continuació)

carrer, perquè sap capar pollastres i perquè, ultra tot això, el deixà orfe el seu pare, que morí, fent de caçador furtiu, d'un tret que li engegà un guàrdia jurat. El xicot és simpàtic i, amb el consentiment de tothom, és nomenat peató. Entre tots li comprem una bicicleta perquè més de pressa i més comodament faci el seu camí entre el poble i la llunyana estació del ferrocarril. Com que aquell individu no cercà el lloc sinó per pura ambició, no es preocupà gens ni mica de les obligacions que l'esperaven i ara resulta que no sap llegir. Per a sortir del pas lloga un marrec perquè l'assessori i li llegeixi les direccions de les cartes; però, tractant que la gent se se n'assabenti. El marrec li diu les direccions d'una manera dissimulada i resta un xic lluny, com si li hagués parlat per casualitat. El peató cobra les propines i s'emporta tot el mèrit de l'operació. Al cap d'uns quants anys mor amb fama d'haver estat un peató exemplar, i per raons anàlogues a les

d'abans escollim un altre peató tan analfabet com el difunt. Però el marrec del conte ha crescut i ha arribat a ésser una institució. Es presenta al nou carter com entitat establerta i indispensable del sistema postal de la vileta i, finalment, és reconegut i retribuït com a tal.

Ací teniu la perfecta imatge d'un ministeri de creació constitucional i del departament regit per ell. Pot donar-se el cas que tot funcioni perfectament, de la mateixa manera que el nostre peató, per bé que analfabet, pot ésser una bona persona, i el minyó que el treu del pas sigui incapaç de res mal fet. Però això no passa sempre. De totes maneres, passi o no, el sistema no és una realitat democràtica, sinó una illúsió democràtica. El minyó, quan té la capacitat suficient per a aprofitar-se de la situació, es fa l'amo. La persona que ocupa el lloc no és realment la que l'exerceix; és un instrument en mans d'un funcionari estable. Heus ací com ara estem governats per una burocràcia que té un poder tan enorme que les seves disposicions, si més no a Anglaterra, se sobreposen a les mateixes lleis del regne, malgrat que algunes d'elles estan fetes per a conveniència dels funcionaris, sense la més petita consideració a les conveniències i àdhuc les necessi-

tats del públic. ¿I la selecció dels nostres funcionaris de quina manera es porta a cap? En gran part sobre la base de títols universitaris que solament són assequibles a aquells que posseeixen grans mitjans pecuniaris, de la qual cosa resulta que la part més poderosa i eficaç dels nostres governants la constitueix una casta privilegiada irresponsable.

Ara bé: ¿quin control podem exercir, vosaltres o jo, damunt els serveis públics? Tenim el dret de votar. Jo alguna vegada n'he fet ús a fi de veure en què consistia. I he vist que és així: en apropar-se les eleccions, dos, o tres, o més individus que no coneix, m'escriuen per tal de demanar-me el vot i incloure'm una llista de mitjans, una proclama electoral i una llista de candidats. Una de les proclames es llegeix com un editorial del Morning Post (1) i va encapçalada amb un gravat que representa una bandera nacional. Una altra s'assembla a un article del Daily News o del Manchester Guardian (2). Les dues podrien haver-se redactat buidant les papereres de les respectives Redaccions d'ara fa cent anys. Una tercera proclama, més actual i millor redactada, em demostra que ha estat escrita a la direcció general del

(1) D'ar. conservador. — (N. del T.)
(2) Diaris liberals. — (N. del T.)

partit treballista. Una quarta proclama, la més retrògrada de totes, conté fragments de les primitives traduccions a l'anglès del manifest comunista de 1848. No tinc garanties que cap d'aquests documents hagi estat escrit pels candidats que els signen. Aquests no em diuen absolutament res del seu caràcter personal o de la seva capacitat política. Els retrats semi-fotogràfics que guarneixen la primera pàgina no m'indiquen ni tan sols l'edat, car són de vint anys enrera. Si vaig a un dels mitjans anunciats, em trobo amb un local atapeït de gent que troba una reunió electoral més barata i més divertida que una funció de teatre. A la presidència hi han asseguts dos o tres pobres homes—els agents electorals—que han passat penes i fatigues a preparar l'acte. Ells haurien d'ésser els candidats, però no tenen més probabilitat d'aconseguir aquesta preeminència que d'arribar a posseir un Rolls-Royce. Ells són els que suggereixen els vots de confiança per al candidat, malgrat que, essent aquest un estrany per a ells i tots els que es troben allí presents, no és probable que hi hagi algú que senti aquesta confiança ni cosa que se li assembla. Ells inicien els aplaudiments a l'orador, li apunten les respostes quan ha de contestar a les preguntes

(Continuarà)

La Cooperació a Europa

ALEMANYA

Les Cooperatives i els Contingents. Protesta al Govern.—La Unió Central de Cooperatives de Consum Alemany de Hamburg ha presentat recentment al Govern alemany un memoràndum en el qual declara que el projecte de llei governamental sobre les restriccions de les importacions representarà un gros perjudici per al nivell de vida de la majoria dels consumidors alemanys. La Unió declara que els contingents són indesitjables a causa de l'augment dels preus sense feina que causaran en els ports marítims com a conseqüència de la reducció de les importacions, i perquè els contingents condueixen inevitablement a represàlies per part dels altres països. Ultra això, és improbable que l'agricultura es beneficiï a la llarga dels contingents, car unes mesures semblants tendeixen a augmentar els preus dels productes agrícoles, imposant d'aquesta manera una restricció al consum interior. L'única forma d'estendre el mercat interior és la d'augmentar la potència de consum del poble. "En interès de la població obrera, a la qual pertany la majoria dels nostres membres, i en interès dels consumidors en general—acaba dient el memoràndum—, us fem veure una vegada més el gran perill al qual s'exposa la nació alemanya amb el projecte de llei relatiu als contingents i us demanem que no siguin dutes a la pràctica les mesures projectades."

FINLÀNDIA

Progrés de la Cooperació de Consum.—La xifra de vendes de les societats afiliades a la Unió Central de Cooperatives de Consum (K. K.), per als set primers mesos de 1932, s'ha elevat a 606.810.347 marcs, xifra que representa un lleuger augment de 0,3 per 100 sobre la del període corresponent de 1931. La xifra de vendes de la Cooperativa Majorista O. T. K. en els primers vuit mesos de 1932 ha estat de 369.409.587 marcs, amb un augment de 20.200.000 marcs, o sigui el 5,8 per 100, sobre la del mateix període de 1931. Les vendes de la O. T. K. en el mes de juliol han estat de 55.260.800, i les d'agost, de 51.148.414 marcs, amb un augment de 22,1 i de 10,9 per 100, respectivament, sobre les xifres dels mateixos mesos de 1931.

FRANÇA

Excel·lents resultats de les Cooperatives regionals.—Les xifres recentment publicades relatives a l'exercici anual finit en juliol d'enguany revelen una nova expansió dels socis i de les vendes de les cooperatives regionals amb sucursals múltiples. La xifra de vendes per a l'exercici 1931-32 de les 44 cooperatives regionals, que representen una tercera part dels efectius del moviment cooperatiu de consum francès, s'ha elevat a 788.288.729 francs, en augment de francs 32.636.834 sobre l'exercici anterior. El nombre de membres és de 845.394, en augment de 44.793 unitats sobre la xifra de l'exercici precedent. El nombre d'establiments de venda ha passat de 3.886 a 4.362. Oficialment es fa remarcar que de no haver estat la baixa de preus que ha afectat un gran nombre d'articles de primera necessitat i sense la restricció que ha sofert el poder de compra d'un gran nombre de famílies, l'augment de la xifra de vendes de les 44 cooperatives regionals hauria estat, almenys, del 20 per 100.

Una cerimònia a la memòria de Charles Gide.—El Comitè Charles Gide ha fixat el dissabte dia 22 d'octubre com a

data per a la celebració de la cerimònia commemorativa que ha organitzat a memòria de l'il·lustre teòric de la Cooperació. L'acte tindrà lloc a la Sorbona.

GRAN BRETANYA

La sòlida posició de la Cooperativa Majorista Anglesa.—Malgrat les difícils condicions econòmiques, les vendes de la Cooperativa Majorista Anglesa (C. W. S.) durant el semestre finit en 9 de juliol de 1932 s'han elevat a 39.953.630 lliures esterlines, xifra que sols representa una disminució de 182 lliures sobre la xifra corresponent al mateix període de l'any anterior. Els aprovisionaments dels centres de producció de la C. W. S., valorats en 11.618.482 lliures, representen un augment de 190.262, o sigui del 1 5/8 per 100. L'excident net ha estat de 866.751 lliures, en disminució de 82.652 lliures sobre els sis primers mesos de 1931.

La Cooperativa Escocesa de Pa.—Les vendes totals d'aquesta important Cooperativa (United Co-operative Baking Society) de Glasgow s'han elevat a 316.054 lliures esterlines durant el segon trimestre d'aquest any. Això representa un augment de 2.232 lliures esterlines sobre les vendes del mateix semestre de 1931. El nombre de sacs de farina treballats ha estat de 64.741 contra 61.570 en el mateix període de l'any anterior.

Progrés de la Cooperació de Consum

Londinencs.—Les vendes de la South Suburban Society, que serveix les barreries del sud i els districtes adjacents de Londres s'han elevat, durant el primer semestre de 1932, a 1.301.707 lliures esterlines, en augment de 21.873 sobre les del període corresponent de 1931. El nombre de membres ha augmentat de 9.320 unitats durant els sis mesos i actualment s'eleva a 112.734. El capital en accions puja 1.598.261 lliures, en augment de 175.096. L'excident net ha estat de 101.270.

HONGRIA

La Cooperativa general de Consum de Budapest.—Aquesta societat, que és la més gran cooperativa de consum del país, ha realitzat en 1931 una xifra de vendes de 20.603.578 pengò, quantitat que presenta una disminució de 1.169.052 pengò solament, o sigui el 5,37 en comparació amb 1930. El total dels gèneres venuts s'ha elevat a 19.751.434 quilos, o sigui un augment de 1.176.622 quilos o 6,33 per 100 en comparació amb 1930. Tenint en compte que la baixa dels preus durant l'any ha estat de 8,57 per 100, la disminució de 5,37 en les vendes representa un notable esforç. El nombre de membres s'ha augmentat en 3.411 unitats i actualment és de 71.186. El capital subscrit ha passat de 626.176 pengò a la fi de 1930 a 657.234 a la fi de 1931. La cooperativa posseeix 105 sucursals i dona treball a 820 persones.

Comentaris electorals

(Segueix de la pàg 1)

és ben veritat, necessita moltes coses. L'única, però, que no necessita—i que si es volgués intentar novament seria d'efectes enormement contraproduents—és que se la vulgui colonitzar des de la meseta.

El ressò d'una controvèrsia.

Ha estat objecte de comentaris diversos el tracte de "partit més favoregut" que el Full Oficial del dilluns donava als nostres companys del B. O. C. i el silenci que s'hi feia dels organismes de la U. S. C. Algú diu que això ha estat una maniobra d'en Campalans. Degudament informats podem desmentir-ho rotundament.

També ha estat tema d'abundoses converses l'èxit esclatant assolit pel B. O. C. a Manresa. Ara sí que l'amic Maurín es pot apuntar un tanto. Es veu clarament que els dos mil assistents a la controvèrsia varen quedar ben convençuts.

Després de l'èxit Camper i Obrol.

Quan no fa gaire oïrem per la tesef les prediques dels companys Maurín i Arquer, vàrem quedar esbalaitts. ¿Separatisme radical a aquestes hores? ¿Aprofit de qui? ¿De la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat? S'han deixat ensarronar per algú de la Lliga—digué un company—. No ho podem creure; ensarronar, no. Això sí, la seva perspicàcia política ha tingut el resultat que era de preveure. A desgrat d'aquest davassall de propaganda que els ha d'haver costat un diner general (per a gastar-ne no hi ha com tenir-ne. Nosaltres som honrats, però pobres), els resultats assolits han depassat les esperances dels més pessimistes.

Diumenge a la nit, davant l'enfonsada catastròfica dels resultats numèrics que s'anaven coneixent de Barcelona, a l'estatge social tot eren cares llargues i crítiques aferrissades contra les equivocacions dels líders. L'organització, però, estava tan ben muntada, que durant unes hores

—per treure el regust amarg de la veritat del desastre ciutadà—es va arribar a donar a Lleida i a Girona s'havien guanyat les minories. Allò que la gent es deia: "Home, qui sap. Entre els pagesos..." Doncs, no. Ni entre els pagesos. I és que els nostres camperols saben de llati.

Es inútil. Ja poden maldar i patollar; tant és que risquin com que rasquin. A Catalunya no hi tenen res a pelar. Als nostres obrers se'ls ha començat a depilar el clatell i el "crece-lana" de Sant Lenin no hi podrà res.

Sortint de la Redacció de Front ("Clatell"?), parlaven després de la desfeta dos conspícus intel·lectuals de la casa:

—Sembla mentida! No sé pas el que volen!—deia l'un—. Ni rebaixant els lloguers a la meitat i posant el jornal mínim a quinze pessetes, encara no estan contents...

—Les eleccions que ve—feia l'altre—els haurem d'oferir un abonament al Ritx, automòbil particular amb xòfer burges, torreta a Sitges i "querida" de propietat...

Parlaven de broma? ¿Ho deien seriosament? Ha estat tan xiroia, tan descordada i tan idiota la plataforma del Bloc Obrer i Camperol en les eleccions darreres, que tot podria ésser.

Però és inútil. Totes les actuacions que tinguin per base especular sobre la suposada imbecilitat de les masses, estan—a Catalunya—condemna des per endavant al més sorollós dels fracassos.

«In albo lapillo»

Fins-ho diem en llati (ens sembla). Però la cosa ve val ésser assenyalada amb una pedra blanca: El dijous de la setmana passada, La Publicitat parlava de la U. S. C. sense infamar els nostres homes i sense caure en cap de les ironies "caústiques i homeières"—marca Seminari de Vic—amb què

PER A
**RENTAR
NETEJAR
DESINFECTAR**

**FÀCILMENT, RÀPIDAMENT
ECONÒMICAMENT**

**DONA
SATISFACCIÓ COMPLETA**

PAQUETS DE 1 I 2'70 PESSETES

NO HI HA SOSA, NI ESCATES, NI SABÓ

FILL D'E. BRUGUERA - Avinguda 14 Abril, 883 - BARCELONA

"Ombres humanes", de J. Forment
(Publicat amb retard per exigències de compaginació.)

L'Institut d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball inaugura dissabte passat, al local de la Unió Cooperatista Barcelonessa, la seva secció teatral.

L'I. d'A. i E. de l'E. del T. treballa amb una bona voluntat admirable, i tenim fe en la seva gestió. El cos d'actors—compost per Laura Gassó, Lola Riba, Josep Masip, August Rosell, Ricard Candel, Eusebi Aliu, Silveri Laiguera, Enric Navarro, Antoni López, Josep Franquet i Antòs Gómez—, per altra banda, va demostrar dissabte saber interpretar l'obra i tots actuaren amb una precisió que voldrien molts actors professionals.

L'obra que es posà en escena en aquesta vetllada fou *Ombres humanes*, drama rural en tres actes, del company Joan Forment.

El programa ens prometia una obra "eminentment social". Però es tracta d'un drama d'anècdota amorosa, en el qual l'aspecte social ocupa un lloc molt secundari; i si bé al final, Bartomeu, el propietari rural, és mort per un veremador per una qüestió de treball, sembla que la seva mort sigui imposada per a no enterbolir la felicitat de Clara, la seva muller, i de la parella Matilde-Rafael. Altrament, la bondat del vell Janot, l'avi; de Clara i del fill, el seminarista Siset, donen a la perversitat de Bartomeu el caràcter d'excepcional, amb la qual cosa, per tant, es treu a *Ombres humanes* la característica de drama social, tal com s'anunciava i vol donar l'autor en la darrera escena del segon acte i en dues del tercer.

Deixant a part aquestes consideracions, suggerides pel programa de la vetllada, Joan Forment, dramaturg, té passió. La realització es perd un poc per la inexperiència teatral, però se cenyeix a l'assumpte tractat i va diet al fi perseguit. El llenguatge és vigorós i adaptat al medi.

Secció del Districte VII

La Secció del Districte VII convoca els seus afiliats a l'Assemblea general reglamentària que tindrà lloc el diumenge, dia 4 de desembre, a les onze del matí, per a tractar el que segueix:

1. Estat de comptes.
2. Renovació de Junta.
3. Elecció d'un delegat suplent a la F. C.

Remerciament

Els diputats electes de la U. S. C. ens preguen d'agrair públicament—en la impossibilitat de fer-ho ells mateixos—les nombroses felicitacions i adhesions que han rebut amb motiu de llur elecció.

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Corts, 678, 1.º - Tel. 16871

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats